

Lijst van vragen

De algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Minister van Buitenlandse Zaken over het **Rapport: het Nederlandse wapenexportbeleid in 2015** (Kamerstuk **22 054**, nr. **277**).

Voorzitter van de commissie,
De Roon

Adjunct-griffier van de commissie,
Wiskerke

- Nr. Vraag
- 1 Kan u aangeven op welke wijze opvolging is gegeven aan de voorstellen, zoals vervat in de initiatiefnota «Wapens en Principes» van de leden Sjoerdsma/Servaes?
  - 2 Zijn in 2015 vanuit de EU wapenexportvergunningen naar bepaalde landen uitgegeven, die in tegenspraak zijn met het besluit van een of meerdere andere Europese landen om juist geen wapendeal te sluiten met een specifiek land? Zo ja, welke?
  - 3 Hebben andere EU-landen in 2015 wapenexportdeals gesloten waarvan u vindt dat, gezien de criteria van het Gemeenschappelijk Standpunt van de EU (EUGS), een exportvergunning naar het desbetreffende land eigenlijk niet gesloten had mogen worden? Zo ja, welke?
  - 4 Kunt u met zekerheid stellen dat het farmaceutische bedrijf Mylan dat in Nederland is gevestigd, geen medicijnen meer levert aan Amerikaanse gevangenissen die gebruikt worden ter uitvoering van de doodstraf? Zo nee, waarom niet en wat heeft u recentelijk nog ondernomen om de levering van deze doodstrafmedicatie te stoppen?
  - 5 In welk stadium bevindt zich het onafhankelijk onderzoek naar de vermeende inzet van door Nederland geleverde wapens in Jemen, zoals dat is verzocht in de aangenomen motie (Kamerstuk 34 300-V, nr. 17) van de leden Van Bommel en Sjoerdsma en wanneer is dat onderzoek naar verwachting afgerond?
  - 6 Welke andere landen waarvoor Nederland een zeer strikt wapenexportbeleid hanteert of een wapenembargo geldt zoals Syrië, Libië, Russische Federatie en Egypte, zijn de afgelopen drie jaar en in het bijzonder in 2016, door het Ministerie van Defensie uitgenodigd geweest voor een wapenbeurs in Nederland?
  - 7 Heeft de mislukte coupe in Turkije, waarna vele duizenden burgers zijn gearresteerd, invloed op de afwegingen van Nederland om vergunningen te verlenen voor wapenexport naar Turkije? Zo ja, welke afwegingen spelen daarbij voor u nu extra een rol?
  - 8 Op welke wijze neemt u de signalen mee van Nederlandse mensenrechtenorganisaties die wegens ernstige mensenrechtenschendingen in Egypte protest aantekenen tegen wapenexport naar Egypte?
  - 9 Heeft u in EU-verband en tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap aangekaart dat het onacceptabel is dat bijna de helft van alle lidstaten de wapenexportrestricties voor Egypte negeert? Zo ja, wanneer, waar, op welke wijze, wat was de reactie en welke vervolgactie wordt door de lidstaten gezamenlijk dan wel de Europese Commissie, ondernomen om alle lidstaten actief te houden aan de afgesproken Raadsconclusies?
  - 10 Welke landen worden bedoeld met «de meeste andere landen»?
  - 11 Op welke wijze worden uitvoervergunningen naar de Verenigde Arabische Emiraten extra kritisch beoordeeld? Hoe is dit anders dan de gewoonlijke beoordeling? Wijkt deze beoordeling af van toetsing aan de acht criteria van het wapenexportbeleid? Zouden niet alle uitvoervergunningen even kritisch bekeken moeten worden?
  - 12 Hoe verhoudt de EU «*Preparatory action on Defence research*» zich tot nationaal beleid als omschreven in de Defensie Industrie Strategie (DIS)?
  - 13 Van hoeveel militaire spin-offs en civiele spillovers is er in de laatste 10 jaar sprake geweest en wat zijn de belangrijkste voorbeelden?

- Nr. Vraag
- 14 Welk bedrag was er in 2015 gemoeid met nationale militaire aanbestedingen en welk percentage hiervan kwam bij de Nederlandse industrie terecht?
- 15 Welke gevolgen heeft de daling van de totale exportwaarde (2015 in vergelijking met 2014) voor de bedrijfsvoering van betrokken bedrijven en instituten, aangezien dit aandeel 155 van de totale omzet van deze bedrijven is?
- 16 Wat zijn de uitkomsten van het Nederlandse voorstel betreffende informatie-uitwisseling over fraude met eindgebruikersverklaringen in de *Licensing and Enforcement Officers Meeting (LEOM) 2016*, zoals aangekondigd in de kabinetsreactie op de initiatiefnota van de leden Servaes en Sjoerdsma «Wapens en Principes, Ambities voor een geloofwaardig en geharmoniseerd wapenexportbeleid in Europa»? Welke landen waren positief of negatief over het voorstel?
- 17 Welke stappen zijn er in het afgelopen jaar genomen om de afgifte van exportvergunningen te versnellen?
- 18 Wanneer verwacht u dat de eerste maatregelen die genomen zijn ter versnelling van de afgifte voor vergunningen voor wapenexporten hun effect zullen sorteren?
- 19 Is er altijd zicht op wanneer er wapens/wapengerelateerde goederen worden geëxporteerd?
- 20 Wie controleert bij de uitvoer van wapens/wapengerelateerde goederen? Is deze controle sluitend? Heeft de reorganisatie bij de douane tot gevolg dat de controledichtheid op de uitvoer van wapens/wapengerelateerde goederen wordt verminderd?
- 21 Wat is de huidige werkwijze voor aanvragen voor de uit- en doorvoer van militaire goederen naar Turkije, met inachtneming van de gepoogde staatsgreep van 15 juli 2016 en de huidige situatie? Is de uitzonderingspositie die Turkije had in 2015 ten opzichte van andere NAVO-lidstaten gehandhaafd of verder aangescherpt in 2016?
- 22 Klopt de constatering dat Nederland sinds 2011 is gestopt met het publiceren van een Engelstalig rapport wapenexportbeleid? Zo ja, waarom? Zo nee, waar valt dit rapport dan te vinden?
- 23 Op de site van de rijksoverheid over exportcontrole¹ zijn de maandrapporten te vinden die de informatie per levering weergeven. Waarom worden de maandrapporten zo «laat» gepubliceerd?
- 24 Heeft Nederland, gezien het restrictieve Nederlandse wapenexportbeleid, bij Ierland de levering van 136 enkelloops kogelgeweren met kaliber 5,56 x 45 mm aangekaart, die vanuit Ierland via de haven van Rotterdam naar Israël verscheept werden (Consent 04-06-15, NL0074CDIU0017627)?
- 25 Is duidelijk voor welke afnemer in Israël (civiel, welke politionele dienst, krijgsmacht onderdeel) de geweren bedoeld zijn? Zo ja, kunt u deze informatie met de Tweede Kamer delen (Consent 04-06-15 NL0074CDIU0017627)?
- 26 Op 16 september 2015 werden vijf consenten en op 5 oktober 2015 werd een consent verstrekt voor de levering van 5.56 x 45 mm munitie – in totaal 72,6 miljoen stuks – afkomstig uit Zwitserland en bedoeld voor verschepping naar Oman (Consent 16-09-15, NL0074CDIU0018804/14/17/44/57/ en Consent 05-10-15, NL0074CDIU0017618). Acht u dergelijke leveringen wenselijk gezien de gespannen veiligheidssituatie in de regio en het heersende autoritaire bestuur in Oman, dat het land bestuurt zonder de normale burgerlijke vrijheden zoals vrijheid van meningsuiting, drukpers, wetenschappelijk onderzoek en vergadering?

- Nr. Vraag
- 27 Gaan de consenten (16-09-15, NL0074CDIU0018804/17/57/) over 5.56 x 45 mm munitie of andere munitie? En welke andere munitie is dit eventueel?
- 28 Hoe verhoudt de doorvoer van een kleine 95 miljoen stuks klein kaliber munitie in januari 2016 naar Saoedi Arabië zich met de terughoudende positie die Nederland inneemt met betrekking tot exporten naar dit land? Heeft Nederland over deze doorvoer contact opgenomen met Tsjechië en/of Duitsland? Zo ja, wat was de uitkomst hiervan (driedelig consent 21-01-2016, NL0074CDIU0024720)?
- 29 Is het mogelijk een kolom op te nemen in de maandrapporten met een onderverdeling naar eindgebruiker (overheid (evt. meer specifiek politie, krijgsmacht, inlichtingendiensten), organisaties, commercieel of particulier) aangezien dit voor de beoordeling van leveringen van essentieel belang is?
- 30 Vanuit Tsjechië werden 100.000 stuks munitie via de haven van Rotterdam naar Sri Lanka vervoerd. Hoe past dit binnen het wapenexportbeleid gezien de aanhoudende slechte mensenrechtensituatie en gebruik van geweld door politie en militairen (Consent 27-07-15, NL0074CDIU0019407)?
- 31 Heeft Oekraïne zich op enigerlei wijze verbonden aan het Gemeenschappelijk Standpunt, en zo ja op welke wijze?
- 32 Is het voorgekomen dat een ander EU-land een door Nederland geweigerde vergunning wel heeft verleend? Zo ja, hoe vaak is dit voorgekomen?
- 33 Op welke wijze heeft Nederland zich in 2015 ingezet, gezien het groeiende aantal dreigingen in en rond Europa, om binnen de vele genoemde regimes te werken aan het verminderen van wapenexport en het beter controleren van het wapenexportbeleid?
- 34 Zijn er ook landen die een grotere mate van transparantie hanteren dan Nederland? Zo ja, welke?
- 35 Wie zijn eindgebruikers (politie, krijgsmacht, inlichtingendiensten of andere overheidsdiensten of organisaties) van de technologie geleverd onder de dual use-vergunningen voor apparatuur, software en technologie voor informatiebeveiliging, naar «gevoelige landen»?
- Zuid-Soedan (Consent 27-01-2015, NL0074CDIU0011830)
  - Zuid-Soedan (Consent 26-01-2015, NL0074CDIU0011682)
  - Zuid-Soedan (Consent 01-06-2015, NL0074CDIU0014871)
  - Zuid-Soedan (Consent 06-11-2015, NL0074CDIU0020018)
  - Libië (Consent 26-01-2015, NL0074CDIU0012239)
  - Libie (Consent 18-06-2015, NL0074CDIU0016996)
  - Libie (Consent 24-08-2015, NL0074CDIU0018528)
  - Libie (Consent 24-08-2015, NL0074CDIU0018315)
  - Libie (Consent 30-09-2015, NL0074CDIU0018473)
  - Jemen (Consent 02-02-2015, NL0074CDIU0012962)
  - Jemen (Consent 02-02-2015, NL0074CDIU0013287)
  - Kazachstan (Consent 11-08-2015, NL0074CDIU0018593)
  - Congo DR (Consent 26-01-2015, NL0074CDIU0011718)
  - Somalië (Consent 06-11-2015, NL0074CDIU0022623)
  - Syrië (Consent 08-12-2015, NL0074CDIU0022248)
- 36 In mei 2015 verleende Nederland een vergunning voor onbemande drone technologie aan de Verenigde Arabische Emiraten terwijl het land al betrokken was bij de oorlog met Jemen (Consent 19-06-2015, NL0074CDIU0013849). Hoe verhoudt dit zich tot het Nederlandse restrictieve wapenexportbeleid?

- Nr. Vraag
- 37 Hoe past de levering van beeldversterkerbuizen voor ordehandhaving en politietaken aan Maleisië binnen het wapenexportbeleid gezien het repressieve optreden van de Maleisische overheid, waarvoor herhaaldelijk gewaarschuwd wordt door mensenrechtenorganisaties (Consent 27-07-2015, NL0074CDIU0016244)?
- 38 Op welke wijze heeft u getracht de openheid en transparantie van het exportbeleid in de EU verder te bevorderen (*level playing field* en harmonisatie)? En heeft dit tot resultaat geleid?
- 39 Hoe komt het dat de totale waarde van afgegeven vergunningen in 2015 aanzienlijk lager is dan in het voorgaande jaar?
- 40 Verkoopt Nederland ook legermateriaal aan niet-statelijke actoren (individuele of bedrijven)?
- 41 Hoe voorkomt Nederland dat er legermateriaal in handen komt van handelaren die het materiaal uiteindelijk bij terroristische organisaties terecht laten komen?
- 42 Welk percentage van de totale wapenexport heeft te maken met de verkoop van Nederlandse legeronderdelen?
- 43 Acht u harmonisatie van het wapenexportbeleid binnen de EU in zijn algemeenheid gewenst, mede gelet op de werkgelegenheidssituatie binnen de diverse lidstaten?
- 44 Wat zijn de eerste resultaten van de EU-denial database?
- 45 Er is te weinig draagvlak gevonden voor het Nederlandse idee om export van gedomilitariseerde legertrucks binnen de EU te harmoniseren. Blijft Nederland zich alsnog voor dit doel inzetten?
- 46 Waarom leveren Griekenland en Cyprus geen data aan voor het geconsolideerde EU-rapport? Hoe lang is dat al het geval? Welke drukmiddelen zijn er wat dat betreft?
- 47 Welke vijf andere niet-leden, naast Kazachstan, zijn in een dialoog met de Australië Groep betrokken geweest om *best practices* betreffende exportcontrole uit te wisselen in 2015? Is er zicht op dat deze vijf landen, net als Kazachstan, de richtlijnen van de Australië Groep zullen implementeren?
- 48 Hoe verhoudt een Amerikaans initiatief voor een politieke declaratie over de regulering van export van bewapende drones (zie bijvoorbeeld dit artikel²) zich tot reeds bestaande multilaterale exportcontrolemechanismen zoals de Arms Trade Treaty (ATT) en het Wassenaar Arrangement? Mocht Nederland overwegen die declaratie te steunen, bent u bereid voorafgaand eerst met de Kamer daarover verder van gedachten te wisselen?
- 49 Wat verstaat u precies onder de actieve bijdrage van Nederland aan de eerste Conference of States Parties op 24-27 augustus 2015 in Cancun (Mexico)?
- 50 Wat is de precieze financiële bijdrage geweest van Nederland aan het ATT-Baseline Assessment Project en de ATT monitor?
- 51 Heeft Saoedi-Arabië op enig moment aan het VN-Wapenregister gerapporteerd?
- 52 Is de positie van Nederland met betrekking tot wapenexport naar Turkije gewijzigd, gezien de ontwikkelingen van het afgelopen jaar (staatsgreep en nasleep, Koerdisch conflict, rol in Syrië)?
- 53 Gaat het bij de B9-levering ter waarde van € 17 miljoen aan Taiwan om technologie of programmatuur voor de Sea Dragon onderzeeërs? Zijn deze producten bruikbaar bij de ontwikkeling van een eigen onderzeeër?
- 54 Welke producten zijn aan Venezuela geleverd ter waarde van A10 € 3,04 miljoen en B9, en B10 € 17,61 miljoen?

- Nr. Vraag
- 55 Roemenië levert op basis van Nederlandse technologie zwaar bewapende kustwachtschepen (met geschut en geleide raketten) aan de Verenigde Arabische Emiraten. Is bij de verstrekking van de vergunning een risicoanalyse gemaakt waarin de gespannen situatie rond Jemen en de dreiging van de door Saoedi- Arabië geleide Gulf Cooperation Council (GCC) meegewogen is? Waarom is deze vergunning voor de levering van delen van in Roemenië te bouwen patrouillevaartuigen voor de Verenigde Arabische Emiraten niet versneld aan de Kamer is gerapporteerd?
- 56 Kunt u aangeven voor welke militaire goederen en voor welke waarde per vergunning aan Israël exportvergunningen zijn afgegeven, meer in het bijzonder voor die uit de categorieën A4 en A8, en hoe de toetsing van de exportcriteria daarop heeft plaatsgevonden?
- 57 Kunt u aangeven voor welke militaire goederen en voor welke waarde per vergunning aan Thailand exportvergunningen zijn afgegeven en hoe de toetsing van de exportcriteria daarop heeft plaatsgevonden?
- 58 Kunt u aangeven voor welke militaire goederen en voor welke waarde per vergunning aan Turkije exportvergunningen zijn afgegeven en hoe de toetsing van de exportcriteria daarop heeft plaatsgevonden?
- 59 Kunt u mede aan de hand van de acht criteria van het wapenexportbeleid uiteenzetten wat het huidige wapenexportbeleid ten aanzien van Saoedi-Arabië exact inhoudt?
- 60 In 2015 zijn 30 vergunningen afgegeven voor export van afgestoten materieel van de Nederlandse krijgsmacht. In hoeveel gevallen is de Kamer hierover respectievelijk vertrouwelijk dan wel openbaar geïnformeerd?
- 61 Hoe groot is het aantal afgestoten Nederlandse YPR-voertuigen dat de Belgische firma Sabiex International S.A. naar de Filipijnen exporteerde? Welke afweging is gemaakt bij de verstrekking van de vergunning, gezien het gegeven dat de Filippijnse overheid niet altijd controle heeft over legerafdelingen, maar ook regelmatig betrokken is bij inzet tegen inheemse bevolking, studenten en mensenrechtenorganisatie?
- 62 Waarom is, in tegenstelling tot bijvoorbeeld tweedehands verkopen aan Jordanië en Peru, de verkoop van YPR-voertuigen aan de Filipijnen wel door de Minister van Defensie aan de Kamer gemeld³, maar niet volgens de procedure van de versnelde rapportage namens de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (inclusief de uitgebreide beoordeling t.a.v. de 8 criteria van het wapenexportbeleid)? Kunt u zo'n beoordeling alsnog geven?
- 63 Op grond waarvan wordt het aantal van 651 defensie- en veiligheid (NLDVI) gerelateerde bedrijven genoemd, terwijl de onderzoekers stellen dat niet de gehele onderzoekspopulatie DVI-gerelateerd is, maar slechts een 100/184 deel, dat zijn 354 bedrijven
- 64 Hoeveel vertrouwelijk versnelde gerapporteerde vergunningen zijn er sinds de introductie van de procedure in 2011 opgesteld?
- 65 Klopt het dat Jordaanse F-16 vliegtuigen betrokken zijn of betrokken zijn geweest bij bombardementen boven Jemen in het kader van het gewelddadige conflict dat zich daar afspeelt? Zo ja, zijn er bij deze luchtacties aanwijzingen dat het humanitair oorlogsrecht wordt geschonden?
- 66 Wordt voor de tweede levering van F-16 vliegtuigen aan Jordanië, die gepland staat voor eind 2017, de rol van dat land binnen de oorlog in Jemen meegewogen?

- Nr. Vraag
- 67 Waarom wordt bij de toetsing aan criterium 4 (Regionale stabiliteit) bij de levering van overtollig defensiemateriaal aan Jordanië niet ingegaan op de deelname van Jordanië aan de door Saoedi-Arabië geleide coalitie die actief is in het conflict in Jemen?
- 68 Er zijn de afgelopen jaren verschillende Kamerbrieven verzonden over de levering van afgestoten goederen naar Jordanië. In die brieven worden bedragen voor de opbrengsten van de exporten afgestoten goederen genoemd: € 21.000.000 (Kamerstuk 22 054, nr. 254); € 4.766.900 of € 6.339.300 (Kamerstuk 22 054, nr. 260); € 81.000.000 (Kamerstuk 22 054, nr. 262). Betekent dit dat voor een totaal bedrag van 106.766.900 of € 108.339.300 aan afgestoten wapens aan Jordanië is verkocht? Zo nee, hoe groot is de financiële waarde van de geleverde goederen en hoe verhoudt dit bedrag zich dan tot het in de brieven genoemde bedrag?

¹ www.rijksoverheid.nl/exportcontrole

² <http://www.defensenews.com/articles/new-draft-on-drone-export-rules-more-problematic-than-original>

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26396-102.html>